

رضا نوشادی: | هوشمندسازی مصرف گاز و چند نکته

□ هوشمندسازی مصرف گاز، طرح کلانی است که اجرای آن به همراهی و همکاری یکپارچه بخشهای مختلف و مرتبط نیاز دارد؛ جورجین این همکاری از شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران آغاز شده و دامنه آن تا شرکت ملی گاز ایران، وزارت نفت و نهادهای بالاتر و هم‌عرض پیش خواهد رفت. این موضوع، یکی از طرح‌های اولویت‌دار صنعت گاز است که به کنترل مصرف غیرعادی در اوج سرما کمک خواهد کرد و به اتکای سازوکارهای تنظیم‌گری خدمت حداکثری را به مصرف بهینه خواهد کرد.

پس از ذخیره‌سازی، بحث هوشمندسازی مصرف در دستورکار این شرکت قرار گرفته است. در ابرپروژه هوشمندسازی مصرف گاز، قرار بر این است که مصرف همه صنایع عمده، غیرعمده و خانگی و تجاری در نقطه نهایی هوشمند شود؛ به این شکل که هر لحظه، مصرف‌کننده و شرکت ملی گاز ایران می‌توانند مطلع شوند که مصرف گاز هر نقطه، هر منطقه و محله

چقدر خواهد بود، هر مشترک چه مقدار گاز مصرف می‌کند و در سطوح بالاتر با هوش مصنوعی، تحلیل‌ها و بروندهای بهتری بتوان به این خدمت اضافه کرد.

یکی از مزیت‌های این طرح، کمک به شناسایی مشترکان پرمصرف در زمان اوج مصرف است که می‌توان به آنها در هر لحظه اطلاع‌رسانی کرد و هشدار داد. کم‌مصرف و پرمصرف‌ها، مشترکان خانگی، تجاری و صنعتی را شامل می‌شود؛ این یک مگا پروژه است و شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران می‌تواند در صورت نبود محدودیت مالی، چهارساله آن را انجام دهد، البته با اولویت‌بندی. برای مثال، به هوشمندسازی مصرف صنایع و مناطق سردسیر که با توجه به جغرافیای خود مصرف بالایی دارند، اولویت می‌دهیم، بعد به ترتیب سراغ اولویت‌های بعدی می‌رویم.

درمورد تجهیزات و فناوری مورد نیاز برای اجرای این طرح باید توضیح دهم که تاکنون در کشور کنتورهای معمولی غیرهوشمند ساده داشتیم. اکنون در مرحله مطالعه و طراحی هستیم که تلفیقی از واردات و ساخت داخل است. از سویی، شرکت‌های تولیدکننده و توانمندی هستند که می‌توانند با مهارت، نیازهای فنی ما را پاسخگو باشند. اگر این اتفاق بیفتد، ما بیشک حتی یک کنتور هم وارد نمی‌کنیم، اما اگر لازم باشد واردات انجام شود، به شرط انتقال فناوری خواهد بود، البته پیش از این هم از بحث انتقال تکنولوژی بهره برده‌ایم. یعنی برای نمونه صدهزار کنتور وارد کنیم، اما باید فناوری آن را هم منتقل و داخلی‌سازی کنیم که البته شرکت مهندسی و توسعه گاز، سابقه‌ای طولانی در زمینه انتقال فناوری و داخلی‌سازی دارد. در واقع دانش انتقال فناوری به‌خوبی در این شرکت نفوذ کرده است.

از نظر عرق ملی و با توجه به مسائل امنیتی، شبکه هوشمند که شامل مخابرات انتقال اطلاعات، پلتفرم و هوش مصنوعی است، بیشک داخلی خواهد بود که باید بگویم توانایی داخلی‌سازی در کشور، به‌ویژه در حوزه آی‌تی بسیار بالاست. در واقع هم درباره مدیای انتقال اطلاعات، هم پلتفرم تحلیل و از همه مهم‌تر، هوش مصنوعی که قرار است اطلاعات را پایش و بررسی کرده و به‌صورت هوشمند این شبکه را مدیریت کند، توانایی تولید را داریم. اکنون هم شرکت‌های سازنده در کشور شناسایی شده‌اند، بنابراین باید این کار را به اتکای آنها انجام دهیم. تا امروز هم در حوزه داخلی‌سازی هرچیزی که خواستیم «بر منتهای همت خویش کامران شدیم».

سازوکار شبکه هوشمند توزیع گاز بسیار پیچیده است. گزینه‌های

مختلفی داریم؛ یک الگو، سیستم جمع اطلاعات در یک محدوده مشخص و ارسال آن است، یا اینکه آن‌طور که تصمیم گرفتیم، با استفاده از همان شبکه فیبر نوری است. ما دوست داریم از بستر همین شبکه فیبر نوری که در کشور وجود دارد، استفاده کنیم که فناوری‌های مختلفی هم هست. برای نمونه چالش برق در کنتور گاز، چالش فنی است که گوشه‌گوشه آن خلایق و نوآوری است. امروز همه گزینه‌های پیشنهادی برای آغاز هوشمندسازی روی میز است و هنوز به مرحله انتخاب نرسیده است، اما امید داریم که پایان سال ۱۴۰۲ مشخصات کنتور و مدیا و پلتفرم را تعیین و اجرای آن را آغاز کنیم.

حمایت از شرکت‌ها در امر بومی‌سازی و مهندسی معکوس، از صفر تا ۱۰۰ است، یعنی توانمندی همه امور از مطالعه امکان‌سنجی، طراحی پایه، طراحی تفصیلی، خرید و تأمین کالا، اجرا، نصب و راه‌اندازی را یا داریم یا ایجاد خواهیم کرد. از طرفی در ضرورت صادرات خدمات و دانش فنی، باید به این نکته توجه کنیم که وقتی کالایی را از یک شرکت خریداری می‌کنیم، تا زمانی که آن محصول را دور بیندازیم، به آن شرکت وابسته خواهیم بود. بنابراین وقتی یک پمپ ایرانی را در یک کشور خارجی نصب می‌کنیم، ارتباطی بین سازنده و مصرف‌کننده نهایی برقرار خواهد شد که این سبب انتشار ارتباطات و دانش ساخت کالا می‌شود.

توضیح واضح این موضوع، همان است که کشوری مانند ونزوئلا وقتی تحریم می‌شود، تولید نفت آن از ۴,۵ میلیون بشکه به ۷۰۰ تا ۸۰۰ هزار بشکه در روز می‌رسد. اما تولید گاز ما پس از تحریم از ۴۰۰ میلیون به هزار میلیون مترمکعب در روز رسید. تفاوت ایران در همین است که وابستگی‌ها را قطع کردیم و بر توانمندسازی خودمان تمرکز کردیم. اگر بتوانیم کالای خود را هم صادر و در تأسیسات بین‌المللی نصب کنیم، به‌صورت خودکار چاره‌ای جز برقراری ارتباط با ما نخواهند داشت و از سویی، شرکت‌های داخلی نیز ارتباطات جهانی را می‌آموزند و برای آنها رزومه ارزشمندی می‌سازند که به‌راحتی می‌توانند در مناقصات جهانی شرکت کنند، به این معنا که یک صعود همگانی اتفاق می‌افتد. هم ما قد می‌کشیم و بزرگ می‌شویم، هم مهندسان مشاور و هم پیمانکار و... برای همین اسمش را رؤیا می‌گذاریم. هدفی است به‌شدت دور، سخت و خارج از دسترس اما قابل‌اجراست، زیرا مجموعه مجری آن فلک را سقف بشکافند و طرحی نو دراندازند.

رضا نوشادی

مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران